

Dlaczego ważne jest rozwijanie kompetencji miękkich?

Prognozuje się, że dzisiejsi uczniowie kilka razy w swoim życiu zmienią zawód, dlatego też będą potrzebowali różnorodnych umiejętności, aby byli przygotowani do radzenia sobie w coraz bardziej dynamicznie zmieniającym się świecie.

To sprawia, że nie tylko dla rodziców, ale też dla wszystkich pracujących z młodzieżą osób ważne jest to, by każdy uczeń był zadowolony z własnych wyborów edukacyjno-zawodowych. Wybiegając w przyszłość powinniśmy zdawać sobie sprawę z tego, że dzisiejsi uczniowie będą wchodzić na rynek pracy już w innych realiach, niż te dzisiejsze. Wyzwania współczesnego świata, na które składają się: zmiany demograficzne (starzenie się społeczeństwa, migracje); zmiany klimatyczne (ocieplenie klimatu, zmiany biosfery, gwałtowne zjawiska atmosferyczne); rozwój technologiczny (cyfryzacja, nowe technologie komunikacyjne) oraz dynamiczne zmiany na rynku pracy (pojawianie się nowych zawodów) powinny prowokować nas do realnych działań, które mogą przygotować dzieci i młodzież do radzenia sobie z globalnymi wyzwaniami. Rynek pracy jest pełen możliwości, których nie jesteśmy w pełni świadomi.

Wiedza o zawodach to ważny bodziec do rozpoznawania swoich zasobów i ćwiczenia umiejętności miękkich, które są często nazywane **zdolnościami osobistymi i interpersonalnymi** (trudniejszymi do zmierzenia i oceny). Są to cechy psychofizyczne i umiejętności społeczne, które decydują o tym, jak się dana osoba zachowuje, komunikuje się z innymi ludźmi, czy też organizuje swoją pracę (np. w jaki sposób podejmuje decyzję, jak działa pod wpływem stresu czy potrafi motywować innych do pracy). Z badań wynika, że znaczenie kompetencji miękkich stale rośnie, a dowodem na to są wyniki raportu przedstawionego przez Szkołę Główną Handlową w Warszawie, Amerykańską Izbę Handlu w Polsce oraz Ernst&Young, który nosi tytuł „Kompetencje i kwalifikacje poszukiwane wśród absolwentów szkół wyższych wychodzących na rynek pracy”. Czytamy w nim, że najważniejszym kryterium stosowanym przez firmę przy zatrudnieniu absolwentów są przede wszystkim kompetencje osobowe i interpersonalne (32%), które znalazły się przed kompetencjami intelektualnymi i akademickimi (25%) oraz przed udziałem w stażach i praktykach (22%). Dopiero na pozostałych miejscach znalazły się: kierunek studiów i poziom wykształcenia (po 7%), udział w wymianie międzynarodowej (3%), zaś na ostatnim miejscu, w brany pod uwagę kryterium, znalazła się wysokość oceny na dyplomie oraz typ uczelni (po 2%).

W większości firm zdarza się coraz częściej, że pracodawcy, czy osoby zajmujące się rekrutacją, podczas rozmowy kwalifikacyjnej sprawdzają, czy dana osoba posiada takie kwalifikacje i kompetencje osobiste. Wykorzystywane są testy kompetencyjne, między innymi w trakcie których dana osoba ma wcielić się w rolę konkretnego pracownika w przedstawionej sytuacji, czy też testy psychologiczne, które mają pomóc w utworzeniu profilu osobowości kandydata w kontekście wymagań na danym stanowisku. Biorąc ten fakt pod uwagę warto jak najszybciej zacząć pracować nad swoimi kompetencjami miękkimi.

Należy przy tym pamiętać, że:

- *bycie komunikatywnym* nie jest tożsamy z umiejętnością mówienia. Osoba komunikatywna to taka, która potrafi w jasny sposób wyrazić swoje poglądy, a także aktywnie słuchać jak i mówić dopasowując się do poziomu, na jakim znajduje się jego rozmówca,
- *umiejętność zarządzania czasem* nie jest tożsamy z dotrzymywaniem terminów. To pojęcie ma znaczenie szersze, ponieważ oprócz umiejętności planowania, np. ile czasu trzeba będzie poświęcić na realizację danego projektu potrzebne są zdolności organizacyjne (podział obowiązków, kolejność wykonywania działań oraz delegowania zadań itp.)
- *elastyczność* nie jest tożsama wyłącznie z gotowością do zmiany miejsca pracy, czy z częstymi wyjazdami służbowymi. Bycie elastycznym to umiejętność przeorganizowania swoich zadań, czasem priorytetów oraz dostosowania się do zaistniałej sytuacji.

Dlaczego warto jest jak najszybciej poznać siebie, przeanalizować obecny poziom swoich zdolności, przyjrzeć się swoim talentom i odkryć swój indywidualny potencjał? Ponieważ pozwoli to na ocenę, jakie kompetencje wymagają rozwinięcia, nad czym należy pracować. Podczas udziału w zorganizowanych zajęciach, warsztatach prowadzonych przez doradców zawodowych/nauczycieli można i powinno się wychwycić to, w czym jesteśmy dobrzy, co nam daje radość i co jest dla nas wartościową. Dzięki spotkaniu z doradcą zawodowym, który zaproponuje testy zdolności, preferencji, analizę profilu osobowego, można skuteczniej poznać siebie. Podczas indywidualnej rozmowy doradczej dostaje się możliwość poszerzenia swoich horyzontów zawodowych, ale także impuls i motywację do nauki, co w konsekwencji prowadzi do świadomego podejmowania ważnych decyzji edukacyjno-zawodowych. Należy pamiętać, że są różne sposoby zdobywania kompetencji i umiejętności, dużo zależy jednak od naszej motywacji, od znajomości swoich predyspozycji oraz wiedzy, z czym mamy największy problem.

Myśląc o kompetencjach miękkich i wychodząc z założenia, że sama teoria na temat rozwijania umiejętności osobistych i interpersonalnych bez praktyki, nie da odpowiednich rezultatów, należy ćwiczyć nawiązywanie i podtrzymywanie relacji z innymi osobami, tj. rozmawiać, negocjować, argumentować, delegować. Nasze kompetencje osobiste kształtujemy w relacjach z innymi ludźmi. Ważne jest w związku z tym, żeby została udzielona przez mentora/doradcę/nauczyciela informacja zwrotna na temat danych zachowań, a w następnej kolejności nastąpiło odpowiednie pokierowanie rozwojem we właściwym kierunku.

Umiejętności interpersonalne są kompetencjami uniwersalnymi, które można wykorzystać nie tylko na gruncie zawodowym. W przypadku wielu zawodów są nieodzowne i dlatego nie można ich lekceważyć. Planowanie zajęć uwzględniających rozwijanie u młodzieży tego typu kompetencji może pomóc każdemu z nich w zdobyciu dobrej i satysfakcjonującej pracy.

Opracowała Barbara Darmorost na podstawie źródła:
http://www.sgh.waw.pl/ogolnouczelniarne/bwb/rada_konsultacyjna/RKPK_rapor...

oraz zagadnień omawianych podczas konferencji „Inspiracje – trendy i praktyka doradztwa zawodowego” w CEN.